

han kun har sagt: „Jeg er ingenlunde nogen Modstander af Kjøbenhavn's Forsvar, men jeg paaftaar kun, at det maa ydes indirekte“. Da jeg hørte dette udtale, antog jeg, at han mente Forsvar ved de Midler, her har været Tale om, altsaa Befæstninger, men det ses, at det er en Feiltagelse. Dette skylder jeg at berigtige.

Berg: Jeg skal kun gjøre en eneste Bemærkning til min ærede Gjenbo lige overfor mig (Winther), og det er den, at naar han appellerede til mig og troede, at nu vilde jeg søle mig overbevist om, at hans Stilling var klar om det, han havde villet og ikke villet, skal jeg kun bemærke, at jeg ikke blev klogere af den Fremstilling, han gav os af denne Sag. Jeg har læst hans Forslag og saat den Mening ud af det, som jeg har sagt, og den kan jeg ikke fravige; jeg er overbevist om, at den er fuldstændig rigtig efter almindelig dansk Sprogbrug. — Jeg vilde kun rette et Par Bemærkninger til det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Anshær), hvis Foredrag jeg har gløbet mig ved at høre. Jeg tror, at det ærede Medlem har Ret i, at der var en mærkkelig Lausshed angaaende Fæstninger under hele Behandlingen af Herloven og Forberedelserne dertil 1866—67, og jeg vil sige under Flaadelovens med i 1868; jeg erindrer ikke Spor af hvad det ærede Medlem talte om, at der bagved dette med Nødvendighed laa en Række af Befæstninger, men derefter blev Sagen pousferet frem efter 1870, da det viste sig, at Fæstningerne selv i et stort Land ikke kunde holde sig og forfaavidt de holdt sig, kun holdt sig saaledes, at Besættningen maatte drage bort med Stam, navnlig med Hensyn til Mæg; da, som sagt, bleve de pousferede frem med overordentlig Styrke. Naar nu det ærede Medlem mener, at man i Udtalelser omkring i Landet, navnlig fra vor Side, har sagt, at vi vilde gjerne gaa med dertil, naar de Sagkyndige vare enige, da er det ikke mig bekendt, at en saadan Udtalelse er falden; thi det er et Spørgsmaal af den Natur, at ingen dansk Mand blindt hen kunde hengive sig til de saakaldte Sagkyndige; thi de Sagkyndige kaldes kun saa med Hensyn til en enkelt Side af Sagen, men med Hensyn til de mangfoldige andre Sider af Sagen, som det er aldeles nødvendigt at tage Hensyn til, ere alle Andre lige saa berettigede til at kaldes Sagkyndige, som de Herrer, og med Hensyn til selve den militære Side af Sagen, kan det ærede Medlem ikke paaftaa, hverken for sig selv eller Andre, at det danske Folk i Almindelighed har havt nogen særegen Grund til at hengive sig til vore militære Sagkyndige. Kjøbenhavn's Søforter, Dybbøl og Dannevirke vidne ikke om, at vi kunne være tilbøjelige til at drive Afguderi med vore militære Sagkyndige, saa det kan neppe falde Noget ind selv under disse forberedende Udtalelser at til-

bede den Slags Sagkundskab. Naar jeg nu har sagt, at det vilde have været parlamentarisk forsvaret, at Flertallet havde negtet Regjeringens Forslag af de og de Grunde og henvist til sin tidligere Stilling ifjor, men at man — og jeg tror af Grunde, der maa paaftjønes — har stillet sig anderledes, saa vil det ærede Medlem deraf udlede, at jeg skulde have foreslaet, at Sagen skulde sove, eller at vi skulde se at faae et Ministerium, som vilde lade Sagen sove. Dette er en fuldstændig Misforstaaelse. Jeg har derimod antaget, at det vilde være overordentlig let at forstaa den Tanke, der laa i min Udtalelse, den nemlig, at naar en Regjering med de Tilhængere, som denne Regjering raader over til en vis given Tid, ikke kan sætte igjennem, hvad den tror er rigtigt ifølge dens Overbevisning, medens den samme Regjering maa erkjende, at det er usvarligt at staa stille med denne Sag, vil ganske naturligt Tidspunktet være kommet til at faae en Regjering, der ifølge dens Overbevisning kan føre Sagen frem ad anden Vej eller paa anden Maade. Naar det ærede Medlem talte om de 10 Medlemmer, som ikke stemte, vil jeg for det Første sige, at det ærede Medlem maa tælle disse Li fra alle Sider i Salen og dernæst vil jeg sige, at i disse Li ligger der ogsaa et Fingerpeg, som jeg vil bede det ærede Medlem tage med i Beregningen. Disse Li afgive et alvorligt Fingerpeg til det ærede Medlem og hans Benner. Naar der blandt de 10 Medlemmer findes et Medlem som det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), kan det ikke siges, at alle de 10 Medlemmer slet Intet ville, thi det ærede Medlem fra Viborg har jo Sort paa Hvidt for, at det ærede Medlem for Aarhus (Winther) har villet gjøre Noget. Nu siger det ærede Medlem, at de Herrer Militære ifølge deres Stilling ere forpligtede til at være i Stand til at danne sig en Mening, hvorimod vi ikke skulde være det. Jeg mener, at Enhver, der stiller sig som Rigsdagsmand, er forpligtet til at være i Stand til at danne sig en Mening om Spørgsmaal af den Betydning for vort Fædreland, som det, her ligger for; hvorvidt han kan granske sig ind i Enkeltheder af enhver saadan Sag eller ei, er en anden Sag (Uro i Salen). Ja, naar denne Samtale hører op, vilde jeg gjerne fortsætte. Altsaa, en Mening maa enhver Rigsdagsmand være i Stand til at danne sig. Det tror jeg, det ærede Medlem vil indrømme. Han kan have større eller mindre Respekt for den Mening, vi Andre danne os. Det har han Lov til. Men vor Stilling er den, at vi maa være forpligtede til at være i Stand til at danne os en Mening; thi ellers vare vi ikke berettigede til at stille os frem til Valg som Folkerepræsentanter. Men hvad vil det nu egentlig sige, at det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Anshær) og hans sagkyndige Benner indtage en saadan særegen ophøjet Stilling med